

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 4CoZm/7/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7114210147
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 02. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zdenka Kohútová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2016:7114210147.1

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach v právnej veci navrhovateľa: CD Consulting s.r.o., Politických vězňů 1272/21, Nové Město, Praha 1, Česká republika zastúpeného advokátskou kanceláriou Fridrich Paľko, s.r.o., Grösslingova 4, Bratislava, IČO: 36 864 421, proti odporcovi: S. H., R.. XX.X.XXXX, L. XXXX/XX, J. o zaplataenie 48,97 eur s prísl., o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Košice I zo dňa 23.9.2015 č. k. 30CbZm/6/2014 - 42 takto

rozhodol:

Zrušuje rozsudok a vec vracia súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom žalobu zamietol a žalovanému náhradu trov konania nepriznal.

Vychádzal zo zistenia, že návrhom na začatie konania sa navrhovateľ domáha proti odporcovi zaplataenia zmenkovej sumy 48,97 eur, zmenkového úroku vo výške 0,25% denne zo sumy 408,- eur od 15.10.2009 do 30.11.2010 vo výške 420,24 eur, zo sumy 323,50 eur od 1.12.2010 do 16.2.2011 vo výške 63,08 eur a zo sumy 48,97 od 17.2.2011 do zaplataenia, zákonného úroku 6% ročne zo sumy 408,- eur od 29.12.2009 do 30.11.2010 vo výške 22,67 eur, zo sumy 323,50 eur od 1.12.2010 do 16.2.2011 vo výške 4,15 eur a zo sumy 48,97 eur od 17.2.2011 do zaplataenia, zmenkovej odmeny vo výške 1/3% zmenkovej sumy, t. j. 1,36 eura a náhrady trov konania.. Pretože odporca pri predložení zmenku nezaplatal, navrhovateľ žiadal, aby súd podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu (ďalej len „Nariadenie“) o jeho nároku rozhodol rozsudkom.

Súd prvého stupňa zistil, že navrhovateľ je zahraničnou právnickou osobou so sídlom na území Českej republiky, odporca je fyzickou osobou, ktorá má bydlisko na území Slovenskej republiky a žalovaná zmenka bola vystavená na území Slovenskej republiky, kde je aj jej platobné miesto. Uzavrel, že právomoc súdu na rozhodovanie v tejto veci je daná ustanovením v čl. 2 ods. 1 Nariadenia rady ES č. 44/2001 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach.

Predmetom konania je spor zo zmenky. Súd prvého stupňa uviedol, že navrhovateľ nenavrhol vo veci vydať zmenkový platobný rozkaz, ale rozsudok, preto samotná zmenka nie je jediným dôkazom, na základe ktorého môže súd vo veci rozhodnúť rozsudkom. Poukázal na čl. 4/4 Nariadenia, podľa ktorého môže súd uložiť navrhovateľovi doplniť informácie alebo dokumenty, ak sa domnieva, že informácie, ktoré poskytol navrhovateľ nie sú dostatočne jasné alebo primerané a na tento účel použije vzorové tlačivo B uvedené v prílohe II Nariadenia.

Odporca na pojednávaní namietal dôvodnosť navrhovateľom uplatneného nároku. Uviedol s poukazom na pripojený exekučný spis Okresného súdu Košice II sp. zn. 35Er/513/2010, že exekúcia vedená na základe rozhodcovského rozsudku bola zastavená a v spise sa nachádza zmluva o úvere a všeobecné

podmienky. Nárok navrhovateľa neuznával a uvádzal rovnaké dôvody ako v návrhu na zastavenie exekúcie, s ktorým mu pomohlo centrum právnej pomoci.

Súd prvého stupňa citujúc ustanovenia § 75, § 11 ods. 1, § 5 ods. 1, § 48 ods. 1 bodu 2, § 33 ods. 1 a 2 a § 34 ods. 1 zákona č. 191/1950 Zb. zmenkového a šekového uviedol, že navrhovateľom predložená zmenka (č. zmluvy 9131018) bola vystavená dňa 10.7.2009 v Košiciach na zmenkovú sumu 408,- eur, obsahuje vyhlásenie vystaviteľa: zaplatím za túto zmenku pri predložení na rad: POHOTOVOSŤ, s.r.o., Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35 807 598 sumu štyristoosem a zmenkový úrok vo výške 0,25% denne od 15.10.2009, je opatrená doložkou „bez protestu“ a „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“, obsahuje údaj o splatnosti: POHOTOVOSŤ, s.r.o., Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35 807 598, údaje o odporcovi a jeho podpis a na rube zmenky sa nachádza indosament, ktorým bola zmenka prevedená na navrhovateľa.

Z pripojeného spisu Okresného súdu Košice II sp. zn. 35Er/513/2010 súd prvého stupňa zistil, že je v ňom založená zmluva o úvere č. XXXXXXXX zo dňa 10.6.2009 uzavretá medzi spoločnosťou POHOTOVOSŤ, s.r.o., Bratislava ako veriteľom a odporcom ako dlžníkom, na základe ktorej veriteľ poskytol odporcovi úver v sume 200 eur a odporca ako dlžník sa zaviazal zaplatiť túto sumu veriteľovi zvýšenú o poplatok 196 eur, teda celkom zaplatiť veriteľovi 396 eur v dvanástich mesačných splátkach po 33 eur. Súd prvého stupňa citoval bod 17 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru, ktorý upravoval Dohodu o vyplnení zmenky, podľa ktorej remitent mal vyplniť na zmenke zmenkovú sumu najskôr v deň, kedy sa stal dlh podľa bodu 4 podmienok splatný okamžite a tento deň bol aj začiatkom úročenia, ktorého dátum mal vyplniť na zmenke remitent.

Súd prvého stupňa navrhovateľom uplatnený nárok posúdil podľa § 39, § 52, § 52a, § 53 a § 54 Občianskeho zákonníka, § 1, § 2 a § 4 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a uviedol, že z rozhodovacej činnosti súdu je mu známe, že spoločnosť POHOTOVOSŤ, s.r.o., Bratislava ako remitent uvedená na predloženej zmenke poskytovala a poskytuje spotrebiteľské úvery, na zabezpečenie ktorých vystavovala a prijímala zmenky. V predmetnej veci ide o úver poskytnutý odporcovi na základe zmluvy č. XXXXXXXX z 10.6.2009. Zastával názor, že navrhovateľ vzhľadom na stovky prevedených zmienek musel vedieť o podnikateľskej činnosti spoločnosti POHOTOVOSŤ, s.r.o., teda aj o tom, že rubopisom prevedené zmenky zabezpečujú splatenie spotrebiteľských úverov. Preto podľa záveru súdu prvého stupňa navrhovateľ konal pri nadobudnutí predmetnej zmenky vedome na škodu dlžníka - odporcu, lebo vedel (musel vedieť) z okolností svojich vzťahov k remitentovi, že zmenka sa týka spotrebiteľského úveru.

Zmluvu o úvere uzavretú medzi spoločnosťou POHOTOVOSŤ, s.r.o. a odporcom posúdil súd prvého stupňa ako zmluvu spotrebiteľskú, ktorá je však nevyvážená, jednostranná a úžernícka. Za rozporný s dobrými mravmi považoval aj postup veriteľa, ktorý hromadne previedol zabezpečovacie zmenky na navrhovateľa, vrátane zmenky, ktorá je predmetom tohto konania, pričom podľa názoru súdu prvého stupňa obe spoločnosti si museli byť vedomé toho, že tým bránia spotrebiteľom účinne uplatňovať kauzálne námietky. Uviedol, že uvedená spotrebiteľská zmluva obsahuje neprijateľné zmluvné podmienky podľa § 53 ods. 4 písm. k/ Občianskeho zákonníka, lebo predmetnou zmenkou sa požaduje od odporcu ako spotrebiteľa zmenkový úrok 0,25% denne, čo predstavuje ročný úrok 91,25%. Poukázal aj na zmenkovú dohodu (dohodu o zabezpečení úveru zmenkou a o vyplnení zmenky), ktorá je v zmysle § 52 Občianskeho zákonníka tiež spotrebiteľskou zmluvou. Túto zmenkovú dohodu tak, ako bola uzavretá v predmetnej veci, podľa súdu prvého stupňa nebolo možné uzavrieť vzhľadom na znenie ustanovenia § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z. z., lebo zmenková suma prevyšovala v citovanom ustanovení určenú hranicu. Na základe uvedeného súd prvého stupňa dospel k záveru, že zmenková dohoda uzavretá medzi spoločnosťou POHOTOVOSŤ, s.r.o. a odporcom je absolútne neplatná pre rozpor s dobrými mravmi podľa § 39 Občianskeho zákonníka a podľa § 53 ods. 4 písm. k/ v spojení s § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka je neplatná aj zmenka, preto žalobu ako nedôvodnú zamietol.

O trovách konania rozhodol súd prvého stupňa podľa §142 ods. 1 O. s. p. a úspešnému žalovanému náhradu trov konania nepriznal, pretože trovy si neuplatnil.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľ. Žiadal, aby odvolací súd zmenil napadnutý rozsudok tak, že návrhu navrhovateľa v celom rozsahu vyhovie. Odvolanie odôvodnil inou vadou konania, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 205 ods. 2 písm.

b/ O. s. p.), vadou konania uvedenou v § 221 ods. 1 O. s. p. - odňatím možnosti účastníkovi konať pred súdom postupom súdu (§ 205 ods. 2 písm. a/ v spojení s § 221 ods. 1 písm. f/ O. s. p.) a nesprávnym právnym posúdením veci súdom prvého stupňa (§ 205 ods. 2 písm. f/ O. s. p.). Tvrdil, že zo strany súdu prvého stupňa došlo k porušeniu čl. 4, 5 a 7 Nariadenia, lebo odporca nedoručil súdu žiadnu žalobnú odpoveď, a preto bol súd povinný postupovať podľa článku 7 ods. 3 Nariadenia a vo veci vydať rozsudok. Vytýkal súdu prvého stupňa, že vo veci vykonal dokazovanie oboznámením sa s úverovou zmluvou, exekučným spisom a ďalšími listinnými dôkazmi, navrhovateľ ani odporca však dokazovanie týmito listinnými dôkazmi nenavrhli, súd prvého stupňa teda postupoval v rozpore s prejednacou zásadou, ktorá znamená, že súd vychádza len zo skutočností tvrdenými účastníkmi konania a vykonáva len dôkazy navrhnuté účastníkmi, pričom vykonať iné dôkazy môže súd len výnimočne, ak ich vykonanie je nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Navrhovateľ uviedol, že nemá vedomosť o iných vzťahoch medzi pôvodným vlastníkom zmenky a odporcom ako vystaviteľom zmenky. Zastával názor, že v predmetnej veci mal súd prvého stupňa vychádzať len z predloženej zmenky a požadovanie iných dokumentov ako originálu zmenky je podľa navrhovateľa pri uplatnení zmenkového nároku neprípustné a nezákonné. Navrhovateľ uviedol, že odporca mohol vzniesť proti zmenke námietky podľa čl. 5 ods. 3 a ods. 6 Nariadenia, ak tak neurobil, akékoľvek iné námietky musia byť odmietnuté vzhľadom na koncentračnú zásadu konštruovanú v Nariadení. Zdôraznil, že súd nie je oprávnený vznášať námietky proti zmenke za odporcu a ak z vlastnej iniciatívy bez návrhu odporcu a na ťarchu navrhovateľa vykonal dokazovanie, ktoré údajne preukázalo charakter odporcu ako spotrebiteľa, neobjektívne podporil v tomto konaní odporcu. Navrhovateľ zastával názor, že súd prvého stupňa nesprávne aplikoval právne predpisy vrátane práva Európskej únie. Pokiaľ súd prvého stupňa žalobu zamietol pre rozpor so zákonom spočívajúci v jeho obchádzaní podľa § 39 Obchodného zákonníka, v dôsledku čoho je dohoda o vyplnení zmenky neplatná a je neplatná aj zmluva o úvere uzavretá medzi spoločnosťou POHOTOVOŠŤ, s.r.o. a odporcom, navrhovateľ tento záver považoval za zovšeobecňujúci a vychádzajúci z toho, že dochádza k zneužitiu postavenia veriteľa (spoločnosti POHOTOVOŠŤ, s.r.o.), ktorý si dal vystaviť zmenku, ktorej právne účinky nemohli byť odporcovi známe a jasné pre náročnú právnu úpravu zmenkového a šekového práva. V tejto súvislosti poukázal navrhovateľ na právny názor vyslovený Krajským súdom v Banskej Bystrici v rozhodnutí sp. zn. 43CoZm/18/2013 z 28.11.2013, že už v minulom storočí aj v komunite jednoduchých a nevzdelaných ľudí bolo všeobecné známe, že ak niekto podpíše zmenku, bude ju musieť zaplatiť, preto si každý občan musí zväžiť, či zmenku podpíše. Navrhovateľ zdôraznil, že je majiteľom indosovanej zmenky, ktorá je samostatným abstraktným záväzkom neakcesorickej povahy a predmetom tohto konania je výlučne nárok zo zmenky a nie iný záväzkový právny vzťah. S poukazom na ustanovenie § 17 zákona č. 191/1950 Zb. uviedol, že za určitých okolností je možné uplatniť tzv. kauzálne námietky proti navrhovateľovi, tieto námietky však musia byť vznesené zo strany odporcu, ktorý súčasne nesie dôkazné bremeno na preukázanie svojich tvrdení. Toto právo podľa navrhovateľa nemá súd, ktorý nemôže suplovať aktivitu odporcu. Pokiaľ súd prvého stupňa vyhodnotil zmenku ako neplatný právny úkon, navrhovateľ zdôraznil, že súd vychádzal len z kauzálnych námietok, ktoré nikto v konaní nevzniesol, pričom kauzálne námietky po indosovaní sú v zásade neprípustné, zmluvný vzťah medzi odporcom a remitentom je po indosovaní irelevantný a navrhovateľovi nie je ani známy obsah údajného zmluvného záväzku. Navrhovateľ tiež uviedol, že nikto okrem súdu v konaní netvrdil, že odporcovi bol poskytnutý spotrebiteľský úver a túto skutočnosť v konaní nikto ani nepreukázal, napriek tomu z tejto skutočnosti súd pri rozhodovaní vychádzal. Rozhodnutie súdu prvého stupňa považoval preto navrhovateľ za prekvapivé, čo predstavuje odňatie možnosti konať pred súdom. K záveru súdu prvého stupňa, že dohoda o vyplňovacom práve blankozmenky by mala byť neprijateľnou zmluvnou podmienkou pri poskytovaní spotrebných úverov navrhovateľ uviedol, že zákon o spotrebiteľských úveroch č. 258/2001 Z. z. pripúšťal, aby na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru bola vystavená zmenka, pričom bola limitovaná len výška zabezpečenia vo vzťahu k aktuálnej výške dlhu v čase vyplnenia zmenky. Na podporu svojej argumentácie navrhovateľ citoval z rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 25Cdo 1839/2000 z 22.8.2002, rozhodnutia Krajského súdu v Prešove sp. zn. 10Co/79/2013 z 5.9.2013 a rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 43CoZm/10/2013 z 21.11.2013.

Odporca sa k odvolaniu navrhovateľa nevyjadril, odvolanie mu bolo doručené 19.11.2015.

Odvolací súd prejednal odvolanie navrhovateľa v rozsahu vyplývajúcom z ustanovenia § 212 ods. 1 a 3 Občianskeho súdneho poriadku bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p., pretože nejde o také odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej, na prejednanie ktorého by bolo potrebné nariadiť odvolacie pojednávanie podľa § 214 ods. 1 O. s. p. a dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné.

V odvolacom konaní vzal navrhovateľ žalobu čiastočne späť v rozsahu zmenkového úroku vo výške 0,19% denne v časti uplatneného zmenkového úroku vo výške 0,25%, žiadal konanie v tejto časti zastaviť a priznať mu zmenkový úrok len vo výške 0,06% denne.

V konaní nebolo sporné, že navrhovateľ si uplatnil proti odporcovi právo zo zmenky podľa Nariadenia č. 861/2007 Európskeho parlamentu a Rady ES, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu. Žiadal, aby bolo rozhodnuté bez nariadenia pojednávania v súlade s článkom 7 ods. 1 nariadenia. Súd prvého stupňa v súlade s Nariadením zaslal odporcovi tlačivo „C“ s tým, aby sa k uplatnenému nároku vyjadril. Odporca sa síce k návrhu nevyjadril, nariadených pojednávani sa však zúčastnil a s poukazom na dôvody uvádzané odporcom v exekučnej veci 35Er/513/2010 namietal dôvodnosť navrhovateľom uplatnenej pohľadávky. Vzhľadom na uvedené nie je dôvodná odvolacia námietka navrhovateľa, že súd prvého stupňa vykonal dokazovanie bez návrhu niektorého z účastníkov konania.

Súd prvého stupňa v súlade s článkom 5 ods. 1 Nariadenia považoval za potrebné nariadiť vo veci pojednávania aj napriek nesúhlasu navrhovateľa, pretože z predloženej zmenky bolo zrejmé, že pôvodným veriteľom bola spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o. o ktorej je všeobecne známe, že poskytuje spotrebiteľské úvery. Považoval preto za potrebné objasniť, či zmenkou bol zabezpečený spotrebiteľský úver a ak áno, či zmenka bola vystavená v súlade so zákonom. Za tým účelom súd prvého stupňa vzhľadom na námietky odporcu pripojil exekučný spis Okresného súdu Košice II sp. zn. 35Er/513/2010, v ktorom je založená zmluva o úvere uzavretá medzi spoločnosťou POHOTOVOSTĚ, s.r.o. a odporcom. Následne v napadnutom rozsudku posudzoval platnosť tohto právneho úkonu a dospel k záveru, že navrhovateľom predložená zmenka slúžila na zabezpečenie nároku veriteľa z úverovej zmluvy, vystavená zmenka však prevyšuje v § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z. z. stanovenú maximálnu výšku, a preto dohodu účastníkov zmluvného vzťahu o vyplnení blankozmenky i samotnú zmenku považoval za neplatnú.

Odvolacia námietka navrhovateľa, že súd prvého stupňa mal rozhodnúť podľa Nariadenia len na základe ním predloženej zmenky, nie je dôvodná, pretože zmenka ako jediný dôkaz je prípustná len v konaní podľa § 175 O. s. p. o vydanie zmenkového platobného rozkazu. V tomto konaní podľa Nariadenia však navrhovateľ žiadal vydať rozsudok, preto zmenka môže byť len jedným z dôkazov, nie však jediným dôkazom, ktorý má preukazovať dôvodnosť navrhovateľom uplatneného nároku. Nesprávnym je preto taký výklad článku 4 Nariadenia, ktorý vzbudzuje dojem, že súd nemá k dispozícii iné dôkazné prostriedky, ako príslušné tlačivá a v zásade nemá možnosť oboznámiť sa s inými písomnými dôkazmi, napríklad so spotrebiteľskou zmluvou. Cieľom Nariadenia nie je obmedziť sudcov pri zadovážení si dôkazov potrebných pre rozhodnutie vo veci, ale umožniť im využívanie technických a iných prostriedkov v záujme toho, aby dokazovanie prebehlo čo najjednoduchším a najmenej zaťažujúcim spôsobom. Z článkov 8 a 9 nariadenia pritom jednoznačne vyplýva, že aj v európskych konaniach s nízkou hodnotou sporu je zachovaná možnosť sudcu vykonať potrebné dokazovanie a nariadiť ústne pojednávanie, pokiaľ to považuje za potrebné.

Pokiaľ navrhovateľ namietal, že v predmetnej veci podľa Nariadenia uplatnil pohľadávku zo zmenky, a preto nemožno posudzovať kauzu, na základe ktorej bola sporná zmenka vystavená, odvolací súd zastáva názor, že táto odvolacia námietka neobstoí. Je potrebné prihliadať na tvrdenie odporcu o existencii spotrebiteľskej úverovej zmluvy, kedy podľa ustanovení Občianskeho zákonníka, zákona o spotrebiteľských úveroch i Smernice Rady 93/13/EHS je súd v spotrebiteľských veciach povinný ex offo skúmať aj právny vzťah, ktorý zmenka zabezpečuje a posudzovať ho podľa právnych predpisov upravujúcich spotrebiteľské právo. Táto povinnosť súdu vyplýva aj z článkov 9 a 10 smernice Rady 87/102/EHS z 22.12.1986 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov, ktoré sa týkajú spotrebiteľského úveru, v zmysle ktorých, kde sú práva veriteľa na základe úverovej zmluvy prevedené na tretiu osobu, spotrebiteľ má byť oprávnený uviesť proti tejto osobe čokoľvek na svoju obhajobu, čo mal k dispozícii proti pôvodnému veriteľovi s tým, že v prípade, že ide o členské štáty, ktoré v spojitosti s úverovou zmluvou spotrebiteľovi povolujú dať záruku prostredníctvom zmeniek, dotknuté členské štáty zabezpečia, že spotrebiteľ je vhodne chránený, ak používa tieto nástroje danými spôsobmi. Uvedené znamená, že členské štáty môžu povoliť používanie zmeniek v spotrebiteľských zmluvách iba vtedy, ak zároveň zabezpečia vhodnú ochranu spotrebiteľa v takýchto situáciách. Pojem „vhodnej ochrany spotrebiteľa“ pritom je potrebné vykladať so zreteľom

na článok 14 uvedenej smernice, ktorá zakazuje znížiť štandard ochrany spotrebiteľa a chápať ho ako celkový právny rámec ochrany spotrebiteľa, ako vyplýva z predpisov práva Únie a judikatúry Súdneho dvora, a zahŕňa preto aj povinnosť vnútroštátnych súdov ex offa skúmať nekalosť zmluvných podmienok. Hlavným rizikovým prvkom z pohľadu ochrany spotrebiteľa pritom je abstraktný charakter zmenky, ktorý nepripúšťa, aby súd pri uplatňovaní zmenky prihliadal na kauzu pôvodného právneho vzťahu, t. j. aby hodnotil pôvodnú zmluvu o spotrebiteľskom úvere a skúmal, či táto (ne)obsahuje nekalé zmluvné podmienky. Spotrebiteľ pritom takisto nemá oprávnenie voči novému majiteľovi zmenky robiť námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k predošlému majiteľovi, t. j. veriteľovi, ktorý poskytol pôvodný spotrebiteľský úver. Rešpektovanie abstraktného charakteru zmenky vo svetle judikatúry Súdneho dvora je preto neprijateľné. Z uvedeného vyplýva, že ak pri uplatnení dlžnej sumy z indosovanej zmenky návrhom na súde vnútroštátny súd vôbec nemá možnosť hodnotiť obsah spotrebiteľskej zmluvy a rozhodnúť o nekalosti niektorých jej zmluvných podmienok, ide o drastické zníženie právnej ochrany prináležiace spotrebiteľovi a o porušenie zásady efektivity.

Ak je v predmetnej veci kauzou zmenky skutočne spotrebiteľský úver medzi pôvodným veriteľom ako dodávateľom a odporcom ako spotrebiteľom, okrem už uvedeného v posudzovanej veci je potrebné mať na zreteli, že zákon č. 258/2001 Z. z. stanovil, že veriteľ od dlžníka smel prijať zmenku na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru, len ak zmenková suma v čase vyplnenia bola maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30 % istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Ak veriteľ zabezpečil svoj úver zmenkou a pritom porušil ustanovenie limitujúce výšku príslušenstva, bol povinný zmenku na požiadanie dlžníka kedykoľvek vydať a toto pravidlo platilo aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky. Ak by však došlo k súdnemu sporu o platnosť takto vydanéj zmenky, bolo by potrebné, aby príslušný súd mal možnosť hodnotiť pôvodnú zmluvu, aby mohol posúdiť, či ide vôbec o spotrebiteľskú zmluvu a či zmenková suma rešpektuje limity uvedené v príslušnom právnom predpise, a to dokonca aj v situácii, keď zmenka medzičasom zmenila majiteľa. Ak vnútroštátna úprava neumožňuje súdu v rámci konania o návrhu zo zmenky ex offa zohľadniť neplatnosť zmenky zabezpečujúcej spotrebiteľský úver, a teda zamietnuť návrh zo zmenky v rámci konania o návrhu zo zmenky, potom táto vnútroštátna úprava nie je v súlade so zásadou efektivity, keďže v konaniach o návrhu zo zmenky, v ktorých sú žalovanými spotrebiteľia, znemožňuje alebo nadmerne sťažuje uplatnenie ochrany, ktorú spotrebiteľom priznáva smernica Rady 93/13/EHS. Bez právneho významu preto je skutočnosť, že zmenka bola indosovaná na obchodnú spoločnosť so sídlom mimo SR, ktorá následne svoje práva vyplývajúce zo zmenky uplatňovala pred súdmi Slovenskej republiky v rámci európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu upraveného Nariadením.

Takýto záver o zvýšenej ochrane spotrebiteľov vo veciach návrhov s uplatneným právom zo zmenky prijal aj občianskoprávne kolégium Najvyššieho súdu SR a obchodnoprávne kolégium Najvyššieho súdu SR v spoločnom stanovisku zo dňa 20.10.2015.

Z uvedeného vyplýva, že ak súd prvého stupňa žalobou uplatnenú pohľadávku posudzoval aj z hľadiska ochrany spotrebiteľa, jeho postup bol správny, pretože aj v konaní podľa Nariadenia musí byť zabezpečená ochrana práv spotrebiteľa, ktorú nemožno obísť konaním podľa Nariadenia, k čomu zrejme smerovalo spoločné konanie personálne prepojených obchodných spoločností (remitenta a indosatára) po neúspešných pokusoch v exekučnom konaní vymôcť rozhodcovskými rozsudkami priznané práva zo zmienek, ktoré zabezpečovali spotrebiteľské úvery.

Napriek týmto záverom nebolo možné napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdiť. Odvolací súd z obsahu spisu zistil, že súd prvého stupňa vo veci nepostupoval podľa Nariadenia, pretože navrhovateľovi nedoručoval podľa prílohy 2 „tlačivo B“ a to žiadosť súdu o doplnenie na opravu tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky, aj keď navrhovateľ k návrhu na uplatnenie pohľadávky podľa Nariadenia predložil ako jediný listinný dôkaz iba predmetnú zmenku vystavenú 10.7.2009 na sumu 408,- eur.

Z obsahu spisu odvolací súd tiež zistil, že súd prvého stupňa vo veci nariadil tri pojednávania, z ktorých prvé bolo odročené pre neúčast' účastníkov konania, a na druhom pojednávaní bol vypočutý odporca a vzhľadom na jeho námietky súd prvého stupňa pojednávanie odročil s tým, že navrhovateľovi bude zaslaný opis zápisnice s prílohami z pripojeného spisu Okresného súdu Košice II sp. zn. 35Er/513/2010 z čl. 14-15. V spise je založená doručka, ktorou súd prvého stupňa zasielal navrhovateľovi predvolanie na tretie pojednávanie, v spise však nie je žiadny doklad o tom, že navrhovateľovi bol v súlade s

uznesením z druhého pojednávania doručený opis zápisnice s prílohou a doručenie týchto písomností nemožno vyvodiť ani z doručenky. O tom, že navrhovateľovi označené písomnosti neboli zrejme doručené svedčí aj písomné ospravedlnenie neúčasti navrhovateľa na treťom pojednávaní, v ktorom tvrdí najmä to, že nie sú splnené podmienky Nariadenia pre nariadenie ústneho pojednávania a súhlasí s pojednávaním bez jeho účasti. Uviedol však aj to, že nemá vedomosť o tom, že by odporca popieral uplatnenú pohľadávku a v prípade ak by odporca v priebehu konania pohľadávku poprel, navrhovateľ žiadal, aby súd pojednávanie odročil, oboznámil ho s námietkami a navrhovanými dôkazmi zaslaním zápisnice z pojednávania a umožnil navrhovateľovi vyjadriť sa. Na treťom pojednávaní za prítomnosti odporcu súd prvého stupňa nevykonával žiadne dokazovanie, poučil účastníkov podľa § 120 ods. 4 O. s. p. a vyhlásil rozsudok, ktorým žalobu navrhovateľa zamietol.

V prejednávanej veci z odôvodnenia rozsudku súdu prvého stupňa vyplýva, že súd pri rozhodovaní vychádzal nielen z písomných informácií navrhovateľa priložených k návrhu, ale vzhľadom na námietky odporcu aj z exekučného spisu vedeného na tomto súde pod sp. zn. 35Er/513/2010 a z listín v ňom založených. Zo zápisnic z pojednávania odvolací súd však zistil, že súd prvého stupňa nevykonal dokazovanie listinami obsiahnutými v exekučnom spise či už v zmysle Nariadenia alebo § 129 ods. 1 O. s. p., pričom na hodnotení týchto listinných dôkazov, najmä zmluvy o úvere založil svoje rozhodnutie. Z ustálenej judikatúry súdov vyplýva, že dôkaz listinou je potrebné vykonať tak, že predseda senátu na pojednávaní listinu prečíta alebo oboznámi jej obsah, pričom tento spôsob vykonania dôkazu musí byť zrejmý zo zápisnice o pojednávaní. Listinu je potrebné predložiť účastníkom, aby sa mohli vyjadriť k jej pravosti, prípadne namietajú iné dôležité skutočnosti. Vyjadrenie účastníkov súd musí zaznamenať v zápisnici o pojednávaní. V predmetnej veci zápisnice z pojednávania neobsahujú takéto údaje o vykonaní dôkazov listinami z exekučného spisu.

Súd prvého stupňa odôvodnil svoje rozhodnutie listinnými dôkazmi, v súlade so zákonnou úpravou však dokazovanie týmito listinami nevykonal. Skutkové zistenia súdu, ktoré majú základ v nesprávnom spôsobe vykonania dôkazu, zakladajú tzv. inú vadu konania, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Odvolací súd poukazuje aj na to, že súd prvého stupňa síce pri odročovaní pojednávania rozhodol, že navrhovateľovi budú zaslané označené listiny, z obsahu spisu však nemožno nepochybne zistiť, že sa tak skutočne aj stalo. V zmysle § 123 Občianskeho súdneho poriadku účastníci majú právo vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým dôkazom, ktoré sa vykonali. Aj v konaní podľa Nariadenia je potrebné dodržiavať princípy spravodlivého procesu a pri zhromažďovaní podkladov potrebných pre rozhodnutie je nevyhnutné mať na zreteli okrem iného dodržiavanie princíпов rovnosti zbraní a kontradiktórnosti. Koncept spravodlivého procesu zahŕňa tiež právo na kontradiktórne konanie, podľa ktorého účastníci musia mať príležitosť nielen predložiť dôkazy nevyhnutné k tomu, aby obhájili svoje nároky, ale tiež musia byť zoznámení s každým dôkazom alebo stanoviskom, ktorých účelom je ovplyvniť rozhodovanie súdu. Akýkoľvek skutkový prednes alebo dôkazný návrh, ktorý v rámci zhromažďovania informácií boli súdu predložené alebo ním zadovážené, mali by byť zaslané procesným stranám, aby sa k nim mohli vyjadriť. Stranám totiž musí byť zabezpečená reálna možnosť vyjadriť sa k jednotlivým podkladom súdneho rozhodnutia, nielen ku skutkovým zisteniam, ktoré z nich súd vyvodil v odôvodnení svojho rozhodnutia.

Napriek tomu, že navrhovateľovi nebolo zaslané stanovisko odporcu ani listiny z exekučného spisu, súd prvého stupňa na nariadenom pojednávaní dňa 23.9.2015 vyhlásil rozsudok, čím odňal navrhovateľovi možnosť konať pred súdom - vyjadriť sa k námietkam odporcu a listinným dôkazom, ktoré súd prvého stupňa zabezpečil na návrh odporcu. Možno súhlasiť s tvrdením navrhovateľa, že rozhodnutie súdu je prekvapivé, keďže navrhovateľ nemal možnosť vyjadriť sa k prednesu odporcu ani k listinám, na ktorých súd prvého stupňa založil svoje rozhodnutie.

Odvolací súd z týchto dôvodov napadnutý rozsudok podľa § 221 ods. 1 písm. f) O. s. p. zrušil a vec vracia súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, pretože nesprávnym procesným postupom súdu prvého stupňa bola účastníkovi odňatá možnosť konať pred súdom.

Úlohou súdu prvého stupňa v ďalšom konaní bude vyporiadať sa s čiastočným späťvzatím žaloby navrhovateľom a vo veci konať podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 z 11.7.2007, ktorým sa ustanovuje Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu tak, ako to navrhol navrhovateľ v návrhu. Súd prvého stupňa preto zašle navrhovateľovi tlačivo „B“ - žiadosť

súdu o doplnenie návrhu, pretože podľa čl. 4/4. tohto Nariadenia, informácie a dokumenty, ktoré predložil navrhovateľ spolu s návrhom nie sú dostatočné. Vyzve navrhovateľa, aby predložil listinné dôkazy alebo iné dôkazy svedčiace o oprávnenosti uplatnenej peňažnej pohľadávky, pretože predmetná zmenka nie je postačujúcim listinným dôkazom v tomto konaní o vydanie rozsudku podľa Nariadenia. Súčasne navrhovateľovi zašle opis zápisnice z pojednávania so stanoviskom odporcu a listinné dôkazy z exekučného spisu, ktoré podľa odporcu obsahujú jeho námietky proti navrhovateľom uplatnenej pohľadávke, aby sa k nim v stanovenej lehote vyjadril. Ak navrhovateľ na túto výzvu súdu prvého stupňa na základe tlačiva „B“ podľa Nariadenia nebude reagovať alebo odmietne predložiť súdu iné dôkazy, súd podľa čl. 4/4. veta druhá Nariadenia návrh zamietne, pretože samotná zmenka nie je postačujúcim dôkazom v súdnom konaní podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 z 11.7.2007 pre vydanie rozsudku.

V novom rozhodnutí vo veci samej rozhodne súd prvého stupňa aj o trovách tohto odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O. s. p.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.